

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Запорукою високого рівня розвитку вітчизняних підприємств є забезпечення загальної ефективності їх роботи. Тому треба ясно розуміти, що ефективність в економіці - це завжди відношення, а основним принципом оцінки ефективності є зіставлення ефекту і витрат.

Підприємство повинне прагнути якщо не до одержання максимального прибутку, то принаймні до того обсягу прибутку, що дозволяв би йому не тільки міцно утримувати свої позиції на ринку збуту товарів і надання послуг, але і забезпечувати динамічний розвиток його виробництва в умовах конкуренції.

Задовільний рівень ефективності потребує з одного боку перевищення кінцевих результатів над витратами на їх досягнення, з іншого - зіставлення одержаних при цьому результатів з результатами аналогічних об'єктів. Виходячи з цього, абсолютна сума прибутку, є дуже важливим показником діяльності, однак не може характеризувати рівень ефективності господарювання. В той час як міру цієї ефективності характеризує показник прибутковості.

Прибутковість підприємства є одним з найголовніших показників, що відображають фінансовий стан підприємства та визначають мету підприємницької діяльності. Тому кожен підприємець повинен мати обґрунтовану стратегію щодо забезпечення прибутковості свого підприємства.

Питання прибутковості підприємства висвітлені у працях багатьох вітчизняних та зарубіжних дослідників, серед яких слід виділити: В. Я. Амбросова, Н. Ю. Брюховецьку, Ф. Ф. Бутинця, І. П. Воробйова, А. Кульмана, П. М. Макаренка, Л. Ю. Мельника, О. В. Олійник, О. О. Орлова, Л. Приступу, Н. Хрущ. Вагомий внесок у розвиток даної проблематики було зроблено Бланком І.А., який розглядав проблеми теоретичного та практичного аналізу прибутку підприємства, систематизував показники рентабельності.

Однак, серед економістів ще не сформувався єдиний підхід до аналізу прибутковості підприємства, методологічна база знаходиться на стадії розробки та постійно трансформується, тому дискусійними є питання щодо ефективності застосування існуючих методичних підходів до аналізу прибутковості вітчизняних підприємств.

Головним завданням формування та управління прибутковістю підприємств більшість економістів вважає забезпечення максимізації абсолютних та відносних показників отриманого чистого прибутку за умов мінімізації фінансових ризиків та стабільності формування його у часі. Проведемо аналіз показників прибутковості ТОВ «Андрушівський маслосирзавод» за 2010 – 2012 роки, дослідження динаміки та структури рентабельності та основних видів прибутку, а також визначення впливу отриманих фінансових результатів на ефективність функціонування підприємства. З метою проведення дослідження було обстежено ТОВ «Андрушівський маслосирзавод», яке здійснює фінансово-господарську діяльність в Житомирській області.

Прибутковість - це здатність компанії приносити прибуток. Вона може визначатися як співвідношення доходу і інвестованого капіталу або прибутку до загального обсягу продажів.

Для того щоб оцінити діяльність підприємства ТОВ «Андрушівський маслосирзавод» і зіставити отримані результати з минулими періодами його діяльності, використовуються такі показники прибутковості:

- як вартісний показник, що відображає абсолютні результати діяльності підприємства(загальний, чистий, валовий, операційний, маржинальний прибуток);

- як відносний показник, що відображає відносні результати діяльності підприємства(рентабельність продукції, валова рентабельність реалізації, чиста рентабельність реалізації, рентабельність активів, операційна рентабельність).

Інформацію для аналізу було отримано з фінансової звітності досліджуваного підприємства: форма №1 «Баланс» та форма №2 «Звіт про фінансові результати».

В табл. 1 наведено динаміку показників прибутковості ТОВ «Андрушівський маслосирзавод» за період 2010 – 2012 роки.

Аналіз динаміки показників прибутковості ТОВ «Андрушівський маслосирзавод»
за період 2010 – 2012 роки

Показник	Роки			Відхилення 2012р. до 2010р.	
	2010	2011	2012	+, -	%
1	2	3	4	5	6
1. Абсолютні					
1.1. Загальний прибуток, тис. грн	3581	1310	2399	-1182	-33,01
1.2. Чистий прибуток, тис. грн	3581	1310	2399	-1182	-33,01
1.3. Валовий прибуток, тис. грн	6817	8531	13232	+6415	94,10
1.4. Операційний прибуток, тис. грн	4318	7532	10841	+6523	151,07
1.5. Маржинальний прибуток, тис. грн	6817	8531	13232	+6415	94,10
2. Відносні					
2.1. Рентабельність продукції, %	0,07	0,06	0,06	-0,01	-14,28
2.2. Валова рентабельність, %	0,06	0,06	0,06	0	-
2.3. Чиста рентабельність, %	0,03	0,009	0,01	-0,02	-66,67
2.4. Рентабельність активів, %	0,05	0,09	0,13	+0,08	-40,00
2.5. Операційна рентабельність, %	0,04	0,049	0,045	+0,005	12,5

У 2012 році порівняно з попереднім 2011 роком загальний прибуток зріс на 1089 тис. грн. і у 2012 році становив 2399 тис. грн. Щодо чистого прибутку, то у 2012 році, порівняно з 2011 даний прибуток зріс на 1089 тис. грн., але порівняно з 2010 роком, даний показник менший на 1182 тис. грн. (33,01%), оскільки у 2012 році були понесені фінансові витрати у розмірі 7764 тис. грн. Валовий прибуток має тенденцію до зростання, у 2012 році даний показник зріс на 6415 тис. грн., порівняно з 2010 роком, або на 94,10%, за рахунок збільшення собівартості реалізованої продукції. Найбільший рівень операційного прибутку підприємство отримало у 2012 році, що на 6523 тис. грн. більше порівняно з 2010 роком. Для формування остаточної оцінки виконаємо подальші дослідження.

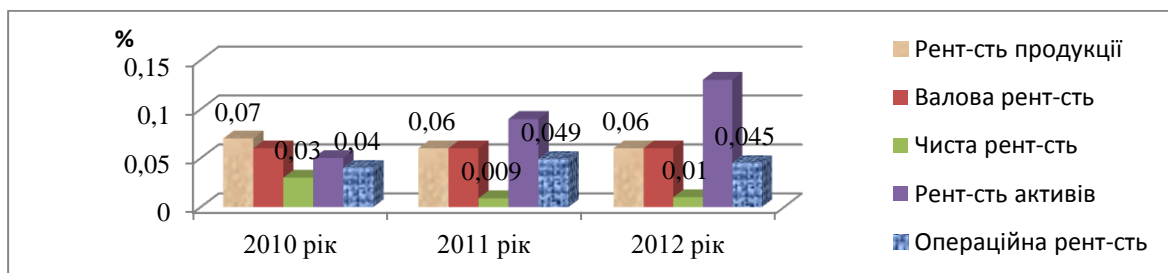

Рис. 1. Динаміка показників рентабельності ТОВ «Андрушівський маслосирзавод»

Провівши аналіз показників прибутковості на ТОВ «Андрушівський маслосирзавод» можна зробити такий висновок: рентабельність продукції має незначні коливання за аналізований період, і у 2012 році становила 0,06%, цей показник показує, скільки підприємство отримує прибутку з кожної гривні, витраченої на виробництво. Щодо валової рентабельності, то на протязі аналізованого періоду даний показник не змінився, і становив 0,06%. Якщо, валова рентабельність реалізації в динаміці не змінюється, а операційна зменшується (у 2012 році порівняно з 2011 роком зменшилася на 0,004%), що спостерігається в нашому випадку, то це може свідчити про збільшення адміністративних витрат та витрат на збут.

Для забезпечення зростання прибутку як основного фінансового результату діяльності підприємства потрібно відшукати невикористані можливості його збільшення, тобто резерви зростання. Збільшення прибутку ТОВ «Андрушівський маслосирзавод» в процесі фінансово-господарської діяльності можливе за рахунок: збільшення обсягу виробництва та реалізації продукції, зниження собівартості реалізованої продукції, підвищення якості продукції, запровадження досягнень науково-технічного прогресу та інших заходів, які дозволять підвищити рівень чистого та укріпити конкурентну позицію підприємства на ринку.